

AUTOREFERAT

przedstawiający opis dorobku i osiągnięć naukowych

1. Imię i nazwisko:

Robert Rumiński

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej

1998 – dyplom ukończenia 4,5-letnich **dziennych studiów magisterskich** na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego na kierunku: Zarządzanie i Marketing w zakresie: handel zagraniczny (z wynikiem bardzo dobrym); praca magisterska napisana i obroniona w języku angielskim.

2000 – „*Pogłębiona analiza ekonomiczno-finansowa przedsiębiorstwa dla potrzeb oceny ryzyka kredytowego*” – Międzynarodowa Szkoła Bankowości i Finansów w Warszawie, szkolenie/seminarium zakończone egzaminem z wynikiem bardzo dobrym.

2004 – uzyskanie stopnia naukowego **doktora nauk ekonomicznych** w specjalności *Finanse i bankowość* nadany uchwałą Rady Wydziału Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego z 12 lutego 2004 r. na podstawie przedstawionej i publicznie obronionej rozprawy doktorskiej pt. „*Efektywność współpracy kredytowej małych i średnich przedsiębiorstw z bankami w świetle doświadczeń Polski i Niemiec*”, przygotowanej pod kierunkiem dr hab. Stanisława Flejterskiego prof. US (obecnie prof. zw. dr hab.). Recenzentami w przewodzie doktorskim byli dr hab. Marian Żukowski prof. UMCS (obecnie prof. zw. dr hab.) oraz dr hab. Beata Filipiak prof. US (obecnie prof. zw. dr hab.).

2005 – uzyskanie dyplomu ukończenia studiów **Master of Business Administration (MBA)**, Europa Universität Viadrina, Frankfurt (O), Niemcy.

2008 – uzyskanie dyplomu ukończenia **studiów podyplomowych** w zakresie „*Zarządzanie i pośrednictwo w obrocie nieruchomościami*”, Politechnika Szczecińska, Szczecin.

2013 – uzyskanie dyplomu ukończenia programu **TOP 500 Innovators**, HAAS School of Business, Center for Executive Education, University of California Berkeley, USA oraz uczestnictwa w „*QB3 Due Diligence Workshop*”, Institute for Science and Innovation, University of California San Francisco (CA), USA.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

2001 – 2003 – pracownik naukowy (Wirtschaftswissenschaftlicher Mitarbeiter), Wydział Ekonomiczny (Wirtschaftswissenschaftliche Fakultät), Europa Universität Viadrina, Frankfurt (O), Niemcy,

2001 – 2004 – pracownik naukowo-dydaktyczny (asystent) w Katedrze Bankowości i Finansów Porównawczych Wydziału Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego,

2004 – 2007 – wykładowca w Zachodniopomorskiej Szkole Biznesu w Szczecinie oraz w Wyższej Szkole Integracji Europejskiej w Szczecinie,

2004 – do dziś – pracownik naukowo-dydaktyczny (adiunkt) w Katedrze Bankowości i Finansów Porównawczych, Zakład Zrównoważonych Systemów Finansowych, Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego.

4. Osiągnięcie naukowe wynikające z art. 16 ust. 2 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 r. poz. 882 ze zm. w Dz. U. z 2016 r. poz. 1311.):

a) Tytuł osiągnięcia naukowego/artystycznego.

Głównym osiągnięciem naukowym habilitanta, uzyskanym po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiącym wkład w rozwój dyscypliny naukowej finanse, określonym w artykule 16 ust. 2 Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, będącym dziełem opublikowanym w całości jest anglojęzyczna monografia habilitacyjna pt.

Acquiring financial capital by small business with special emphasis on debt financing – the case of California. The experiences of small business in the United States.

b) Autor, tytuł publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa.

Robert Rumiński,

Acquiring financial capital by small business with special emphasis on debt financing – the case of California. The experiences of small business in the United States,

Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego,

Szczecin 2017 (297 stron).

c) Omówienie celu naukowego ww. pracy i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania.

Tworzenie i rozwój małych firm jest ważnym elementem gospodarki USA, zarówno w kontekście polityki makro-, jak i mikroekonomicznej. Są one ważne z punktu widzenia konkurencyjności oraz dynamizacji gospodarki amerykańskiej - wypełniają nisze rynkowe, wprowadzają innowacje, tworzą przedsiębiorstwa i miejsca pracy, jak i całe nowe gałęzie przemysłu. Small business funkcjonuje w warunkach, w których jego ciągły wzrost jest

oczekiwaniem normatywnym. Jednakże często z powodu asymetrii informacyjnej nie jest on w stanie go uzyskać, co z kolei przyczynia się do powstawania luki finansowej powodującej brak możliwości osiągnięcia tego wzrostu. Jednym z istotnych warunków niezbędnych do funkcjonowania zdecydowanej większości małych firm jest dostęp do kredytów. Ich kondycja i rozwój zależą od tego w jaki sposób instytucje kredytowe realizują ich potrzeby finansowe oraz od liczby dawców kapitału inwestujących w firmy tej kategorii. Amerykański system bankowy jest kluczowym dostawcą produktów kredytowych dla firm tej wielkości. Stany Zjednoczone, będące kluczowym reprezentantem modelu anglosaskiego, są bardziej liberalne i zorientowane na gospodarkę wolnorynkową niż gospodarki europejskie, a co ważniejsze – zapewniają korzystne warunki dla start-upów i funkcjonujących już małych przedsiębiorstw w celu pozyskania kapitału na rynku finansowym. Według raportów rynkowych dotyczących amerykańskiego sektora small businessu, kredyty dla małych firm okazały się opłacalną niszą rynkową dla giełdowych instytucji bankowych w USA. W ostatnim dziesięcioleciu rynek kapitału dłużnego dla małych przedsiębiorstw w Stanach Zjednoczonych stał się bardziej konkurencyjny, o czym świadczy m. in. pojawienie się dużych banków regionalnych na rynkach lokalnych.

Istnieje potrzeba rozpowszechniania doświadczeń i praktyk stosowanych w krajach wysokorozwiniętych, takich jak USA i „stare” kraje członkowskie UE, w celu tworzenia i rozwijania solidnego oraz skutecznego infrastrukturalnego mechanizmu zdolnego do skutecznego promowania małych przedsiębiorstw i wzrostu gospodarczego istniejących przedsiębiorstw w celu dynamizacji gospodarki, a w szczególności w celu rozwiązywania problemu bezrobocia poprzez tworzenie nowych miejsc pracy. Wymiana globalnych doświadczeń w dostarczaniu przedsiębiorcom bodźców finansowych służących rozwojowi ich firm ma kluczowe znaczenie.

Stany Zjednoczone jako jeden z najbardziej rozwiniętych krajów świata, kolebka przedsiębiorczości, a także miejsce lokalizacji ponad 8 tys. banków komercyjnych i instytucji depozytowych (ponad 14 tys. w okresie szczytu, tj. w połowie lat 80. XX w.) stanowi modelową gospodarkę nadającą się do prowadzenia badań na polu finansowania przedsiębiorczości oraz bankowości relacyjnej (*relationship banking*). Zdecydowana większość zewnętrznych źródeł finansowania dla małych firm funkcjonujących na terenie USA oferowana jest przez banki komercyjne. Według ostatnich danych rynkowych, ponad 80% amerykańskich małych firm korzysta z tradycyjnego kredytu, linii kredytowych, pożyczek czy też leasingu finansowego, a korzystanie z linii kredytowych wzrasta wraz z wielkością zatrudnienia firmy oraz jej przychodami ze sprzedaży.

W monografii przyjęto następującą **hipotezę badawczą**: *na bankowość relacyjną wpływa struktura oraz konkurencyjność rynku finansowego, cechy przedsiębiorstw oraz czynniki wynikające z otoczenia makroekonomicznego – w tym rozwiązań instytucjonalnych (instytucji otoczenia biznesu) oraz legislacyjnych*. W rozprawie postawiono ponadto następujące **pytania badawcze**:

1. Czy bankowość relacyjna ma większe znaczenie dla mniejszych firm oraz czy jest ona w przypadku tej kategorii przedsiębiorstw korzystniejsza z punktu widzenia łagodzenia przez banki skutków asymetrii informacyjnej?

2. Czy wysoka konkurencja na rynku kapitałowym wpływa na zmniejszenie zainteresowania bankowością relacyjną oraz czy bardziej konkurencyjny rynek bankowy (o mniejszej koncentracji) sprzyja utrzymywaniu relacji z jednym bankiem?
3. Czy znaczenie bankowości relacyjnej wzrasta wraz z poziomem innowacyjności firmy?
4. Czy bankowość relacyjna pozwala na utrzymywanie finansowania firm, gdy mają one problemy finansowe (wystąpienie strat oraz niższa rentowność)?
5. Czy spowolnienie gospodarcze wynikające z kryzysu finansowego sprzyja budowaniu bankowości relacyjnej?
6. Czy wzrost poziomu finansowania kapitałem własnym (*private equity*) zmniejsza skłonność banków i firm do finansowania relacyjnego?
7. Czy firmy wykazujące większe zapotrzebowanie na kredyt bankowy (w konsekwencji większa liczba finansujących) wykazują większą skłonność do finansowania transakcyjnego?

Rozważania zawarte w monografii wpisują się w myśl powstałej w USA teorii ekonomii instytucjonalnej (*institutional economics*) T. Veblena i J.R. Commonsa oraz nowej ekonomii instytucjonalnej (*new institutional economics*) wprowadzonej przez O.E. Williamsona, w których za punkt odniesienia w wyjaśnianiu procesów gospodarczych przyjęto instytucję, jako wzór wykształcony przez społeczeństwo. Istotne jest współistnienie rynku i państwa jako równoległych mechanizmów koordynacji (koszty transakcyjne i koszty koordynacji), a stabilność i przewidywalność instytucji jest warunkiem stabilnego rozwoju. W odróżnieniu od ekonomii „głównego nurtu” odróżnia ją podkreślenie znaczenia szeroko pojmowanych instytucji, zainteresowanie ekonomiczną interpretacją pozornie nieekonomicznych rzeczywistości, wysoce interdyscyplinarne podejście oraz przywiązanie większej uwagi kosztom transakcyjnym. Te ostatnie są szczególnie istotne w kontekście omawianej w monografii współpracy finansowej *small businessu* z instytucjami pośrednictwa finansowego, gdzie pojawia się problem asymetrii informacji, brak zaufania partnerów biorących udział w transakcji finansowej (w tym problem pryncypała i agenta, jak i „*moral hazard*” – pokusa nadużycia) oraz konieczność zapewnienia transakcjom odpowiedniego bezpieczeństwa. Przedstawiając powyższą tematykę, wzięto pod uwagę problem zawodności państwa i zawodności rynku oraz koszty zachowań oportunistycznych ponoszone w imię rezygnacji z zasad na rzecz bezpieczeństwa i korzyści. Przedstawiono m.in. kwestię poszukiwania optymalnej struktury finansowej, przywołując przy tym dwie fundamentalne teorie dotyczące wyboru pomiędzy finansowaniem długiem a finansowaniem kapitałem własnym, tj. teorię substytucji źródeł finansowania (*trade-off theory*) opartą na dorobku F. Modiglianiego i M. Millera oraz teorię hierarchii finansowania (*pecking order theory*) rozwiniętą przez S.C. Myersa oraz N.S. Majlufa.

Celem publikacji jest wielokierunkowa analiza metod pozyskiwania kapitału finansowego przez *small business* w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, ze szczególnym uwzględnieniem wymiaru praktycznego (badań empirycznych) i oceny współpracy finansowej (przede wszystkim finansowanie długiem) małych przedsiębiorstw (definiowanych wg standardów amerykańskich) z bankami komercyjnymi i innymi instytucjami pośrednictwa finansowego. Ponadto, celem jest również pogłębienie wiedzy na temat sposobów zewnętrznego finansowania małych przedsiębiorstw, ze szczególnym

naciskiem na możliwość wykorzystania doświadczeń anglosaskich (amerykańskich) i najlepszych praktyk z tego rynku zarówno firm, jak i banków komercyjnych i innych instytucji pośrednictwa finansowego. Celem dodatkowym jest sformułowanie wskazówek i rekomendacji dla sektora small businessu oraz instytucji pośrednictwa finansowego, opartych na doświadczeniach rynku amerykańskiego oraz obserwacji autora wynikających z licznych pobytów w USA i interakcji z sektorem biznesu.

W **pierwszym rozdziale** monografii autor skoncentrował się na specyfice sektora small businessu w USA. Przedstawiono w nim kategorię małej firmy, obowiązującą klasyfikację przedsiębiorstw, formy prawne prowadzenia działalności gospodarczej, a także rolę small businessu we współczesnej gospodarce. Zaprezentowano ponadto politykę państwa realizowaną wobec amerykańskiego małego biznesu.

W **drugim rozdziale** poruszono kwestie związane z finansowaniem rozwoju małych firm w Stanach Zjednoczonych, ze szczególnym naciskiem na kapitał własny. Autor koncentruje się na dwóch głównych obszarach. W części pierwszej omówiono rolę struktury kapitału w rozwoju małych przedsiębiorstw w ujęciu teoretycznym (teoria finansów) oraz praktycznym, uwzględniającym wzorce finansowania powszechnie stosowane przez przedsiębiorców. Przedstawiono główne zalety i wady dwóch kluczowych rodzajów kapitału, tj. kapitału własnego oraz kapitału obcego. Poruszono ponadto kwestię poszukiwania optymalnej struktury finansowej, przywołując różne punkty widzenia reprezentowane w licznych teoriach kapitału, w tym dwóch głównych, czyli teorii hierarchii (*pecking order*) oraz teorii substytucji (*trade-off*). Problematykę decyzji dotyczącej optymalnej struktury kapitału przedstawiono z uwzględnieniem fundamentalnego wyboru pomiędzy długiem a kapitałem własnym oraz słabości wynikających z kruchej struktury finansowej małych firm. W drugiej części rozdziału skupiono się na najważniejszych źródłach finansowania typu *private equity*, tj. *venture capital*, *business angels* oraz pozostałych źródłach kapitału.

W **trzecim rozdziale** omówiono finansowanie dłużne amerykańskich małych firm, a także alternatywne wsparcie finansowe oferowane przedsiębiorstwom. W ramach tej części monografii szczególną uwagę zwrócono na finansowanie bankowe jako najczęściej stosowany sposób pozyskiwania kapitału przez małe przedsiębiorstwa. Przedstawiono system bankowy USA wraz z jego charakterystycznymi cechami, w tym liderów sektora bankowego wspierających small business, jak również czynniki mające zasadniczy wpływ na bankowe finansowanie biznesu. W ostatniej części rozdziału dokonano przeglądu alternatywnych źródeł finansowania rozwoju firmy.

Szczególne znaczenie ma **rozdział czwarty**, w którym zaprezentowano m.in. kompleksowe badania empiryczne dotyczące bankowości relacyjnej, przeprowadzone w stanie Kalifornia – porównywalnym do Polski pod względem obszaru oraz liczby ludności. Małe firmy są rdzeniem gospodarki tego stanu i stanowią niezmiernie cenny element całego „ekosystemu”, znacząco wpływając na jego kondycję gospodarczą. W tym wielce zróżnicowanym amerykańskim stanie funkcjonuje łącznie ok. 3,7 mln przedsiębiorstw wpisujących się w kategorię „small business”. Ponadto, liczba przedstawicielstw instytucji pośrednictwa finansowego (przede wszystkim banków i quasi-banków) sięga niemal 7 tys. Okres prowadzenia badań był burzliwy zarówno dla sektora finansowego, jak i sektora small businessu z uwagi na negatywne skutki niedawnego kryzysu finansowego, który rozpoczął się

w Stanach Zjednoczonych – osiągając szczyt w 2008 r. – i miał negatywny wpływ na wiele gospodarek świata. Kryzys ten zmienił warunki gospodarowania w USA i w znacznym stopniu przyczynił się do ograniczenia możliwości finansowania sektora małych przedsiębiorstw. Odnotowano również gwałtowny spadek ogólnej liczby kredytów wspieranych przez Small Business Administration – kluczową jednostkę federalną wspomagającą wielokierunkowo rozwój sektora small businessu w USA. Gospodarka znajdująca się w trudnej sytuacji generuje liczne wyzwania dla przedsiębiorców w kontekście możliwości pozyskania przez nich kapitału na rozwój.

Przyjęto, że empiryczna część monografii powinna mieć charakter interdyscyplinarny i skupić się na problematyce poruszającej obszar finansów stosowanych (*Applied Finance*), finansów behawioralnych (*Behavioral Finance*), jak i elementów finansów przedsiębiorstw (*Corporate Finance*). Samo badanie zostało przeprowadzone z wykorzystaniem platformy (oprogramowania) QUALTRICS, która stanowi jedno z najnowocześniejszych na świecie narzędzi prowadzenia szeroko zakrojonych empirycznych interaktywnych badań ankietowych. Pytania ankietowe skierowano do kadry zarządzającej małych firm działających w wybranych kluczowych obszarach aglomeracji Los Angeles. Wykładowcy i naukowcy biorący udział w tym badaniu (głównie z Loyola Marymount University, Los Angeles) byli jednocześnie przedsiębiorcami, menedżerami, bankierami/bankowcami i właścicielami firm. Odpowiedni poziom prowadzenia badań był również zapewniony przez *Institutional Review Board* (jednostkę naukową sprawującą nadzór merytoryczny, jakościowy i proceduralny nad badaniami empirycznymi). Jednostka ta zatwierdziła przedstawiony przez autora plan badań (z uwzględnieniem poszczególnych czynności zaplanowanych w określonym okresie) oraz docelową grupę badawczą, a sam autor badania przeszedł wymagane szkolenia zakończone testem egzaminacyjnym. Całość procesu została zatwierdzona przez kolegium IRB. Ponadto autor monografii przeprowadził poszerzoną analizę statystyczną, która została również umieszczona w rozdziale czwartym rozprawy.

W **ostatniej części** monografii zawarto wnioski, uwagi końcowe oraz rekomendacje dotyczące polityki gospodarczej, w tym finansowej. Niektóre z nich kierowane są m.in. do przedsiębiorców, zamierzających rozwijać innowacyjne przedsięwzięcia gospodarcze – szczególnie pożądane w polskiej gospodarce, zajmującej niechlubne, ostatnie miejsca w europejskich rankingach innowacyjności. Spójna polityka wobec small businessu w Europie Środkowej i Wschodniej wydaje się być niewystarczająco efektywna, szczególnie w obliczu szybko zmieniających się warunków rynkowych. Adaptacja najlepszych praktyk z USA w krajach rozwijających się jest dobrym sposobem na poprawę efektywności gospodarowania, popularyzację mechanizmów wspierania i budowania innowacyjności gospodarki oraz tworzenie ekosystemu ułatwiającego inwestycje w małe innowacyjne firmy przy jednoczesnej zmianie mentalności i nawyków przedsiębiorców i inwestorów przyzwyczajonych do funkcjonowania według zasad modelu reńskiego i wykazujących „konserwatyzm gospodarczy”.

Monografia skierowana jest zarówno do czytelników polskich, jak i zagranicznych, a jedną z podstawowych przesłanek przyświecających jej autorowi jest wypełnienie luki informacyjnej i pogłębienie wiedzy na temat amerykańskich pośredników finansowych i ich współpracy z sektorem small businessu (odpowiednikiem europejskiego sektora MŚP). Ma ona

również stać się użytecznym narzędziem (zarówno dla teoretyków, jak i praktyków), które może przyczynić się do wzrostu efektywności finansowania rozwoju przedsiębiorczości. Bardzo istotne jest, aby zrozumieć fundamentalną rolę sukcesu małych firm oraz swoistej „gry bankowej” tak, aby politycy, bankowcy, naukowcy i przedsiębiorcy mogli czerpać wzorce i na tej podstawie przyczynić się z powodzeniem do utrzymania wzrostu gospodarczego na odpowiednim – wysokim poziomie. Korzystanie z amerykańskich doświadczeń w finansowaniu small businessu długiem (w tym poprzez kredytowanie) może ponadto przyczynić się do zwiększenia niezależności ekonomicznej jednostek, do rozwoju samozatrudnienia oraz zakładania i dynamicznego rozwoju działalności gospodarczej na własny rachunek. Powyższe praktyki (dążenia) przyczynią się do przezwyciężenia problemów ekonomicznych i społecznych w krajach członkowskich UE.

Wkład monografii w rozwój nauk z zakresu finansów w ramach badań na temat finansowania przedsiębiorczości w USA przejawia się w weryfikacji postawionej hipotezy badawczej, odpowiedzi na pytania badawcze, prezentacji wyników badań empirycznych, ich analizie oraz wnioskach o charakterze poznawczym i praktycznym, dotyczących zarówno instytucji finansowych, jak i przedsiębiorstw z sektora MŚP (small businessu). Monografia przyczyni się do:

1. poznania, zrozumienia i wyjaśnienia istotnych aspektów ekonomiki oraz funkcjonowania small businessu w wysoce konkurencyjnym środowisku finansowym Stanów Zjednoczonych;
2. identyfikacji wzajemnych powiązań, relacji i współzależności instytucji pośrednictwa finansowego obsługujących przedsiębiorstwa amerykańskie, w tym ich oddziaływania na sektor small businessu (włączając w to bankowość relacyjną) oraz konsekwencji z tym związanych;
3. identyfikacji stopnia wpływu państwa (sektora publicznego) na rozwój sektora small businessu w USA, umożliwiającej porównanie wyników z wynikami analogicznych badań przeprowadzonych w innych krajach (w tym w krajach członkowskich UE);
4. łatwiejszej identyfikacji wzorców i najlepszych praktyk z dojrzałego amerykańskiego rynku finansowego umożliwiającej czytelnikom stosowanie komparatystyki finansowej, ukazując jednocześnie skuteczność stosowanych metod finansowania przedsiębiorstw.

Omawiana rozprawa jest pierwszą pozycją naukową na polskim rynku wydawniczym, zawierającą charakterystykę amerykańskiego sektora instytucji pośrednictwa finansowego (przeгляд instytucji oraz wykorzystywanych instrumentów/programów finansowych) w kontekście finansowania rozwoju small businessu. Warto podkreślić, że znaczna część zagadnień dotyczących badań zaprezentowanych w monografii, choć znanych w literaturze światowej, jest kierowana po raz pierwszy na polski rynek wydawniczy.

Przeprowadzone w rozdziale czwartym monografii badania empiryczne mają charakter zarówno ilościowy, jak i jakościowy (z uwagi na swoją szczegółowość). Głównym narzędziem badawczym były kwestionariusze wywiadu, natomiast głównym celem była identyfikacja kluczowych tendencji i identyfikacja najlepszych praktyk w wykorzystaniu poszczególnych form finansowania przez small business. Monografia przyczyni się do poszerzenia wiedzy na temat rynku finansowego oraz sektora przedsiębiorstw kraju będącego flagowym reprezentantem modelu anglosaskiego.

Badania empiryczne stanowiące integralną część monografii zostały zaprezentowane po raz pierwszy w warunkach polskich. Stanowią one uzupełnienie dotychczasowego polskiego dorobku badawczego, a sama rozprawa wypełnia lukę informacyjną (wkład ograniczający lukę teoretyczną). Oprócz dokonania przeglądu możliwych i najczęściej stosowanych form finansowania rozwoju small businessu w USA ze szczególnym uwzględnieniem finansowania długiem wskazano również obszary, które tworzą nowe wyzwania badawcze. Wartość aplikacyjna omawianej monografii przejawia się w możliwości wykorzystania zawartych w niej obserwacji zarówno przez banki, jak i małe przedsiębiorstwa w Polsce i innych krajach UE. Ponadto rozprawa wnosi istotny wkład dzięki transferowi zagranicznego dorobku naukowego na grunt polski.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych:

a) Przed uzyskaniem stopnia doktora:

Okres pierwszych lat zatrudnienia w Uniwersytecie Szczecińskim oraz w Europa Universität Viadrina (Niemcy) związany był z kształtowaniem się zainteresowań naukowych habilitanta. Zainicjowane one były w głównej mierze jego wcześniejszymi doświadczeniami praktycznymi, wynikającymi z obsługi kredytowej ponad 100 przedsiębiorstw (*relationship banking*) z ramienia zagranicznego banku, którego był pracownikiem (Pierwszy Polsko-Amerykański Bank SA, obecnie BGŻ BNP Paribas SA). W ramach poszukiwań obszaru badawczego do rozprawy doktorskiej habilitant przeprowadził obszernie studia literaturowe oraz konsultacje środowiskowe na temat ekonomiki małych i średnich przedsiębiorstw, uwarunkowań ich rozwoju (w szczególności barier ich funkcjonowania) oraz możliwości pozyskiwania kapitału ze szczególnym uwzględnieniem finansowania dłużnego (bankowego). Od początku naukowych poszukiwań, w centrum zainteresowań autora były metody finansowania rozwoju działalności gospodarczej oraz współpraca przedsiębiorstw z bankami komercyjnymi w kontekście efektywnego korzystania z produktów finansowych. Wynikiem ówczesnych zainteresowań było opublikowanie pierwszych artykułów naukowych, w tym:

1. R. Rumiński,

Specyfika współpracy MŚP z bankami komercyjnymi,

Finanse 2000 – Nowe wyzwania i szanse, Materiały konferencyjne, Szczecin 2000,
s. 231–234,

2. R. Rumiński,

Małe i średnie przedsiębiorstwo na rynku finansowym,

„Firma i Rynek” 2000, nr 1 (14),
s. 11–14,

3. R. Rumiński: 50%, M. Rochoń: 50%,

Wpływ struktury finansowej małych i średnich przedsiębiorstw na możliwości pozyskania środków finansowych w Unii Europejskiej,

Materiały Konferencyjne „Blżej Unii Europejskiej”, Szczecin 2003,
s. 1–10,

4. R. Rumiński: 50%, M. Rochoń: 50%,
Źródła finansowania małych i średnich przedsiębiorstw – wzorce rynku niemieckiego,
w: *Warunki funkcjonowania podmiotów gospodarczych w zjednoczonej Europie*,
red. R. Gizdra, Wyd. Fundacja na rzecz US, Szczecin 2003,
s. 163–174,
5. R. Rumiński: 50%, M. Rochoń: 50%,
Specyfika finansowania niemieckich MSP w świetle regulacji Bazylejskiego Komitetu Nadzoru Bankowego – Basel II,
„Finansista”, Warszawa 2003,
s. 14–23,
6. R. Rumiński: 50%, M. Rochoń: 50%,
Finansowanie MSP w Niemczech,
„Finansista” 2003, nr 6 (19),
s. 51–53,
7. R. Rumiński: 50%, M. Rochoń: 50%,
Internet jako rewolucyjne narzędzie wspomagające rozwój działalności małych i średnich przedsiębiorstw,
w: *Rynki finansowe w przestrzeni elektronicznej*, red. B. Świecka, Wydawnictwo Economicus,
Szczecin 2003,
s. 62–69,
8. R. Rumiński: 50%, M. Rochoń: 50%,
Nowe regulacje Bazylejskiego Komitetu Nadzoru Bankowego – Basel II, jako element zmieniającej się specyfiki finansowania sektora MŚP,
Zeszyty Naukowe nr 18, *Finanse i bankowość – Seminarium Doktorantów*,
Wyższa Szkoła Zarządzania i Finansów we Wrocławiu, Wrocław 2004,
s. 303–318.

Szczególnie istotnym wątkiem podejmowanym na tym etapie pracy naukowej był przegląd instrumentów finansowych oferowanych przedsiębiorstwom przez instytucje pośrednictwa finansowego oraz identyfikacja kluczowych czynników sukcesu we współpracy sektora MŚP z bankami. W głównej orbicie zainteresowań autora znalazła się również bankowość relacyjna oraz komparatystyka finansowa, w tym poszukiwanie wzorców i najlepszych praktyk z dojrzałych rynków finansowych. Efektem koncentracji na wyżej wymienionych obszarach nauki była rozprawa doktorska pt. *Efektywność współpracy kredytowej małych i średnich przedsiębiorstw z bankami w świetle doświadczeń Polski i Niemiec*, obroniona w 2004 roku na Wydziale Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego. Promotorem dysertacji był prof. zw. dr hab. Stanisław Flejterski z Uniwersytetu Szczecińskiego, a recenzentami: prof. zw. dr hab. Marian Żukowski z UMCS oraz prof. zw. dr hab. Beata Filipiak z Uniwersytetu Szczecińskiego.

b) Po uzyskaniu stopnia doktora:

Rozwój naukowy po uzyskaniu stopnia doktora nauk ekonomicznych oraz liczne doświadczenia aplikacyjne (praktyczne), funkcje menedżerskie – w tym współpraca z sektorem biznesu – utwierdziły habilitanta w przekonaniu, że jednym z najważniejszych czynników zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw jest odpowiedni dobór struktury kapitału i związane z nim optymalne wykorzystanie instrumentów finansowych oraz możliwość dostosowania się przedsiębiorców do dynamicznie zmieniających się warunków rynkowych, przy jednoczesnej akceptacji ciągłej niepewności oraz konieczności monitorowania i minimalizacji ryzyka towarzyszącego prowadzonej działalności gospodarczej.

Będąc świadomym wzrastającego stopnia złożoności współczesnych finansów oraz procesów podejmowania decyzji finansowych, różnicowania instytucji i regulacji finansowych oraz faktu ciągłej przebudowy systemów finansowych i modeli gospodarki rynkowej, habilitant dostrzegł narastającą potrzebę stosowania komparatystyki finansowej (wykraczającej poza rachunek efektywności ekonomicznej), zapoczątkowanej przez niego już we wczesnym okresie kariery naukowo-badawczej. Głównym nurtem jego zainteresowań naukowych pozostała sfera systemów finansowych ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia przedsiębiorstw przez instytucje pośrednictwa finansowego z położeniem nacisku na banki. Kontynuując badania nad skutecznością metod finansowania przedsiębiorstw poszukiwał on jednocześnie nowych obszarów zainteresowań naukowych z uwzględnieniem pozabankowych metod finansowania, w tym inwestycji wysokiego ryzyka. Zaowocowało to m.in. publikacjami wpisującymi się w nurt analizy postaw przedsiębiorczych oraz współczesnych metod finansowania zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw z perspektywy ekonomicznej i społecznej.

Doświadczenia habilitanta we współpracy z zagranicznymi ośrodkami naukowymi oraz z sektorem biznesu skłoniły go również do poświęcenia większej uwagi samej przedsiębiorczości z jednoczesnym rozszerzeniem pola zainteresowań i badań naukowych o rynki finansowe oraz sektor biznesu należące do kluczowych reprezentantów bardziej liberalnego i opartego na dojrzałym rynku kapitałowym – angloamerykańskiego modelu finansowego, ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki Północnej na czele. W poszukiwaniu i zgłębianiu nowych pól badawczych dotyczących anglosaskich rynków finansowych (i nie tylko) pomocne były doświadczenia oraz wiedza zdobyta podczas licznych kwerend bibliotecznych, konsultacji, pobytów studialnych, staży oraz zrealizowanych grantów badawczych (w tym Fulbright Senior Advanced Research Grant oraz program Top 500 Innovators – Dolina Krzemowa) w ośrodkach takich jak: Leicester University – Wielka Brytania, Loyola Marymount University Los Angeles, University of California Berkeley, Stanford University, National University San Diego, San Francisco State University, University of Southern California.

Oprócz krajów anglosaskich w orbicie zainteresowań habilitanta nadal pozostawała gospodarka polska, przedsiębiorczość oraz perspektywy rozwoju przedsiębiorstw z punktu widzenia Polski, jako kluczowego reprezentanta Europy Środkowo-Wschodniej. Konsekwencją wyżej wymienionych zainteresowań naukowych oraz doświadczeń aplikacyjnych było opublikowanie artykułów w czasopiśmie rozdziałów w monografiach anglojęzycznych.

Wybrane poniżej pozycje wpisują się (wraz z dwoma monografiami autorskimi) w ww. uzupełniające się nurty tematyczne, przy czym publikacje te można dodatkowo różnicować ze względu na kryterium geograficzne (dotyczące krajów anglosaskich oraz pozostałych). Należą do nich:

I. Publikacje dotyczące rynku polskiego:

1. *Nieprzyjazne banki*

R. Rumiński,
Miesięcznik Finansowy „Bank” 2005, nr 9,
s. 20–24

W artykule (jako jednym z serii) – opartym na badaniach empirycznych, poruszono problematykę współpracy małych i średnich przedsiębiorstw z bankami w świetle doświadczeń Polski i Republiki Federalnej Niemiec. Szczególną uwagę zwrócono na przyczyny niezadowolenia przedsiębiorców oraz elementy warunkujące korzystanie z usług finansowych i dalszą współpracę finansową z bankami, w tym m.in. na koszty związane ze świadczonymi usługami finansowymi, skalę stosowanych zabezpieczeń zwrotności kredytu, jakość usług, wybór instytucji bankowej, kwalifikacje kadry bankowej, nowoczesność obsługi finansowej oraz poziom kompetencji oraz decyzyjności pracowników banków.

2. *Small business financing in CEE – the case of Poland*

R. Rumiński,
57th International Council for Small Business World Conference, Wellington, Nowa Zelandia 2012,
s. 2300–2321

W publikacji omówiono rolę, strukturę i perspektywy rozwoju polskiego sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Poruszono problematykę wpływu ostatniego światowego kryzysu finansowego na polską gospodarkę oraz przedstawiono czynniki warunkujące prowadzenie działalności gospodarczej, problematykę finansowania rozwoju MŚP w Polsce, w tym prowadzoną wobec tego sektora politykę kredytową uwzględniając ówczesną i przyszłą perspektywę.

3. *Recent developments of the private equity/venture capital and business angels' market in Central and Eastern Europe – the case of Poland*

R. Rumiński,
Estudios en Ciencias Sociales y Administrativas de la Universidad de Celaya (ECSAUC), vol. 4, nr 1/2014, Meksyk 2014,
s. 150–171

W publikacji zawarto diagnozę rynku PE w Polsce, ostatnie zmiany i aktualne trendy rozwojowe, ze szczególnym uwzględnieniem kapitału wysokiego ryzyka (VC), w tym aniołów biznesu (BA). Polska pozostaje niekwestionowanym liderem wśród krajów Europy Środkowej i Wschodniej pod względem rozwoju rynku private equity/venture capital (PE/VC). Dokonano przeglądu rodzajów funduszy PE/VC funkcjonujących w Polsce oraz przedstawiono strukturę rynkową tych funduszy, uwzględniając przy tym preferencje inwestorów. Ukazano liderów rynków wschodzących, preferowane branże gospodarki oraz działalność aniołów biznesu w Polsce. Poruszono kwestię międzynarodowej alokacji kapitału PE/VC ze szczególnym uwzględnieniem Polski, jako jednego z najbardziej dynamicznie rozwijających się rynków wschodzących w Europie. Wzięto pod uwagę ostatnie kluczowe wydarzenia związane z rynkiem funduszy PE oraz inwestorów indywidualnych BA i podkreślono wpływ szybkiego rozwoju gospodarczego Polski na międzynarodową alokację PE/VC. Celem publikacji była również analiza trendów inwestycyjnych. Oprócz rozważań natury teoretycznej oraz kwestii empirycznych zawarto informacje oraz dane pochodzące z raportów branżowych, jak i dane statystyczne instytucji o zasięgu krajowym i międzynarodowym, w tym zestawienia o charakterze porównawczym.

4. *Recent developments of entrepreneurship in Poland: the country entrepreneurial profile*

R. Rumiński,

„Journal of Enterprising Culture” 2015, vol. 23, nr 2,

s. 237–269

Celem artykułu było przedstawienie problematyki rozwoju przedsiębiorczości w Polsce, jako jednej z najszybciej rozwijających się gospodarek UE oraz kluczowego reprezentanta rynku Europy Środkowo-Wschodniej. Poruszono w nim zagadnienia związane z perspektywami wzrostu i dalszego rozwoju przedsiębiorstw, a także przedstawiono rolę jaką odegrał small business w rozwoju polskiej gospodarki. Szczególny nacisk położono na mierniki przedsiębiorczości, determinanty jej rozwoju, pozycję konkurencyjną gospodarki oraz obecne i prognozowane warunki rozwoju przedsiębiorstw i przedsiębiorczości. Omówiono problematykę społecznego postrzegania biznesu, wsparcia rozwoju firm przez instytucje otoczenia biznesu oraz inicjatywy rządowe w stosunku do przedsiębiorców. W celu ukazania potencjału rozwojowego firm oraz charakterystyki cech środowiska w jakim funkcjonują, dokonano analizy SWOT polskiego sektora MŚP. Zwrócono uwagę na to, że w perspektywie globalnej Europa Środkowa i Wschodnia stanowi istotną lokalizację dla centrów obsługi biznesu, a Polska jest liderem pod względem poziomu zatrudnienia w tym sektorze (BPO, ITO, SSC i centrów R&D) w tej części Europy.

5. *The economic implications of green industrial revolution (GIR) in Central and Eastern Europe: the case of Poland*

R. Rumiński,

w: *The Green Industrial Revolution*, red. W.W. Clark II, G. Cooke,

Elsevier Press, USA 2015,

s. 283–313 (rozdział w monografii)

W publikacji poruszono kwestie zrównoważonego rozwoju ekonomicznego gospodarek, ze szczególnym uwzględnieniem Europy Środkowo-Wschodniej. Zwrócono uwagę na współczesne problemy i globalne wyzwania ekonomiczne i klimatyczne, potencjał tej części Europy w kontekście rozwoju „zielonych technologii”, jak i kwestie metod finansowania rozwoju „zielonych gospodarek”. Szczególną uwagę poświęcono poszczególnym sektorom gospodarki polskiej, dokonując przy tym przeglądu najbardziej innowacyjnych przedsiębiorstw w Polsce, korzystających z „zielonych technologii”.

6. *Entrepreneurship in Poland: Determinants and Development Perspectives*

R. Rumiński,

w: *Entrepreneurship in Transition Economies – A Comparative View* (Societies and Political Orders in Transition Book Series), red. A. Sauka, A. Chepurensko,

Springer Publishing 2017,

s. 187–207 (rozdział w monografii)

W monografii dokonano prezentacji oraz diagnozy ścieżek rozwoju przedsiębiorczości w Europie Środkowo-Wschodniej oraz Wspólnocie Niepodległych Państw. Rozdział, którego habilitant jest autorem miał na celu omówienie determinant i perspektyw rozwoju polskiej przedsiębiorczości, pozycji konkurencyjnej oraz roli jaką odgrywa small business we wzroście gospodarczym. Syntetycznie przedstawiono kluczowe wskaźniki makroekonomiczne, profil, kondycję oraz perspektywę rozwoju polskiego sektora MŚP. W publikacji dokonano również oceny otoczenia biznesu w kontekście wsparcia rozwoju polskiej przedsiębiorczości oraz identyfikacji najważniejszych barier jej rozwoju.

II. Publikacje dotyczące rynków anglosaskich ze szczególnym uwzględnieniem Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej:

7. *Social determinants and their influence on entrepreneurship in the light of experiences of the United States**

R. Rumiński,

„Kwartalnik Nauk o Przedsiębiorstwie” 2017, nr 4,

s. 11–28

* publikacja pierwotnie przyjęta do druku w czasopiśmie „Finanse”, Komitet Nauk o Finansach, Polska Akademia Nauk

W literaturze przedmiotu wielokrotnie omawiano czynniki wpływające na rozwój przedsiębiorstwa. Wiele teorii popartych badaniami empirycznymi wskazuje na to, że

środowisko społeczno-kulturowe wpływa na zachowania i decyzje jednostek w ich życiu gospodarczym, w tym na decyzje dotyczące przedsiębiorczości. Rola kultury w przedsiębiorczości i rozwoju gospodarczym definiowana jako zbiór wspólnych wartości, przekonań i zachowań była badana z różnych perspektyw akademickich. Istotne cechy osobowości oraz cechy narodowe przedsiębiorcy wpływają na sposób prowadzenia działalności gospodarczej i znajdują odzwierciedlenie w kluczowych zmiennych stosowanych w badaniach nad przedsiębiorczością.

Celem publikacji jest zbadanie roli i wpływu uwarunkowań społecznych na rozwój przedsiębiorczości w świetle doświadczeń Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej – kolebki przedsiębiorczości. W tym kontekście jest to kraj wyjątkowy, a jego krótka historia jest pełna doniosłych wydarzeń, które kształtowały charakter i otoczenie przedsiębiorczości. W artykule dokonano analizy i syntezy wyników wielu badań naukowych, kładąc szczególny nacisk na kluczowe zmienne niezależne wykorzystywane w badaniach empirycznych dotyczących przedsiębiorczości, takie jak: płeć, rasa, wiek i wykształcenie (czynniki społeczne) oraz inne czynniki – kulturowe, ich wpływ na przedsiębiorczość oraz rolę w rozwoju firmy. Łączne zestawienie zmiennych pozwoliło na identyfikację istotnych relacji pomiędzy sferą kultury gospodarczej oraz przedsiębiorczości. Przedstawiono tym samym wpływ czynników kulturowych na krajobraz przedsiębiorczości.

8. *System bankowo-finansowy w krajach anglosaskich na przykładzie Wielkiej Brytanii*

R. Rumiński,

„Europa Regionum” 2009, t. XI,

s. 43–61

W artykule zaprezentowano charakterystykę brytyjskiego rynku usług finansowych, zmian jakie w nim nastąpiły oraz nowych rodzajów instrumentów finansowych, z których korzystają przedsiębiorstwa oraz klienci indywidualni. Zawarto w nim również charakterystykę otoczenia prawnego determinującego zachowania brytyjskich instytucji pośrednictwa finansowego oraz klasyfikację pośredników finansowych ze szczególnym uwzględnieniem banków, dokonując przy tym charakterystyki kluczowych „graczy” rynkowych. Podkreślono także szczególne znaczenie Londynu, jako jednego ze strategicznych centrów finansowych.

9. *Kryzysy bankowo-finansowe na świecie. Przypadek Szwecji i USA*

R. Rumiński,

Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 532, „Problemy Zarządzania, Finansów i Marketingu” 2009, nr 14,

s. 61–70

W artykule podjęto rozważania na temat podobieństw, różnic i analogii pomiędzy kryzysem finansowym w Szwecji, do którego doszło na początku lat 90. XX wieku a ostatnim kryzysem finansowym w USA. Uwzględniono problemy związane z globalizacją oraz deregulacją rynków finansowych oraz dokonano syntetycznej analizy sytuacji panującej wówczas na szwedzkim rynku finansowym i kroków jakie zostały podjęte przez władze tego kraju oraz

instytucje finansowe w celu minimalizacji negatywnych skutków kryzysu. Działania interwencyjne odniesiono do sytuacji na rynku amerykańskim w tym czasie.

10. *Funkcjonowanie przedsiębiorstw w rozwiniętych systemach bankowych na przykładzie USA i Kanady*

R. Rumiński,

„Europa Regionum” 2012, t. XIV,

s. 131–144

Artykuł poświęcono tematyce związanej z dojrzałymi systemami bankowymi wybranych krajów anglosaskich, tj. USA i Kanady w kontekście uwarunkowań systemowych jakie stwarzają one dla sektora przedsiębiorstw. Przedstawiono syntetyczną charakterystykę obu systemów finansowych ze szczególnym uwzględnieniem sektora bankowego (w tym elementów różniących oba systemy) oraz zwrócono uwagę na zmiany regulacji prawnych oraz pozostałe kluczowe czynniki, które kształtują relacje między instytucjami pośrednictwa finansowego a sektorem biznesu. Uwzględniono także systemy rozliczeń wykorzystywane przez przedsiębiorstwa w obu krajach.

11. *Uwarunkowania rynkowe rozwoju small businessu w USA u schyłku kryzysu finansowego 2008–2009*

R. Rumiński,

Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 696, „Ekonomiczne Problemy Usług” 2012, nr 81,

s. 148–155

W artykule poruszono problematykę makroekonomicznych oraz kredytowych uwarunkowań rozwoju sektora small businessu w Stanach Zjednoczonych u schyłku kryzysu finansowego. Szczególną uwagę zwrócono na analizę warunków funkcjonowania przedsiębiorstw w okresie kryzysu, w tym negatywne zmiany spowodowane zmniejszoną podażą instrumentów finansowych i ich wpływ na funkcjonowanie i dalszy rozwój firm. Scharakteryzowano i dokonano oceny działań podjętych przez władze federalne w celu stymulacji gospodarki, stabilizacji i poprawy kondycji sektora finansowego oraz uzupełnienia rynkowej luki kapitałowej, jak i polepszenia warunków kredytowania small businessu.

III. Publikacje dotyczące pozostałych rynków:

12. *Architektura chińskiego ekosystemu przedsiębiorczości – rozwój oraz metody finansowania*

R. Rumiński,

„Kwartalnik Nauk o Przedsiębiorstwie, Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie” 2014, nr 4,

s. 83–97

W artykule zaprezentowano oraz zdiagnozowano ekosystem przedsiębiorczości w Chińskiej Republice Ludowej, rozwój i metody finansowania przedsiębiorstw z uwzględnieniem nauki i technologii, jako strategicznych sfer rozwoju gospodarki oraz sił zbrojnych tego mocarstwa. W celu przedstawienia i zrozumienia relacji nauki i technologii ze sferą biznesu, tj. chińską sceną początkujących przedsiębiorstw (start-upów) posłużono się analogią ukazującą podobieństwa, jakie miały miejsce w relacjach USA ze Związkiem Radzieckim podczas zimnej wojny. Poruszono zagadnienia związane z rozbudową infrastruktury badawczej i technologicznej w Chinach oraz rozwojem przedsiębiorczości, porównując przy tym ekosystem innowacji w USA i Chinach, wskazując na podobieństwa infrastruktury oraz kultury organizacyjnej obu systemów. Omówiono źródła finansowania przedsięwzięć wysokiego ryzyka oraz ewolucję poszczególnych instrumentów wsparcia rozwoju nowo powstałych firm z uwzględnieniem chińskich banków występujących w roli inwestorów technologicznych, zapewniających finansowanie inwestycji na późniejszych etapach rozwoju. Zawarto również diagnozę chińskiego rynku mediów internetowych z uwzględnieniem inwestycji w technologię, media i telekomunikację oraz wnioski i praktyczne wskazówki w kontekście zrównoważonego i dynamicznego rozwoju, skierowane do chińskiego (i nie tylko) sektora nauki oraz biznesu, w szczególności w odniesieniu do działalności w sferze prowadzenia innowacyjnych przedsięwzięć. Inspiracją do poruszenia powyższej tematyki był m.in. kilkumiesięczny pobyt stażowo-szkoleniowy w Dolinie Krzemowej.

13. *Business ventures and financial sector in the United Arab Emirates*

R. Rumiński,

Global Sustainable Communities Design Handbook: Green Design Technologies and Economics, red. W.C. Woodrow II,

Elsevier Publishing, USA 2014,

s. 405–450 (rozdział w monografii)

* późniejsza reedycja w:

Sustainable Communities Design Handbook: Green Engineering, Architecture, and Technology (rozdział w monografii),

Elsevier Publishing, 2017

W publikacji poruszono problematykę związaną z warunkami prowadzenia działalności gospodarczej w Zjednoczonych Emiratach Arabskich (ZEA) ze szczególnym uwzględnieniem sektora usług finansowych oraz kluczowej roli small businessu we wzroście gospodarczym i dalszej dywersyfikacji strategii rozwoju tej gospodarki. W świetle zaprezentowanej charakterystyki sektora finansowego (dominującego rynku Abu Zabi i Dubaju) jawi się nowoczesny i konkurencyjny sektor bankowy, w otoczeniu którego szeroko rozpowszechniona jest innowacyjność. Zrównoważony rozwój jest wspierany poprzez wdrażanie skutecznych przepisów prawa (pobudzanie środowiska biznesu i rozwoju krajowych branż gospodarki), intensyfikację inwestycji, wsparcie dla sektora MŚP (zachęty dla inwestorów zagranicznych), jak również poprzez ochronę praw konsumentów, własności intelektualnej oraz dywersyfikację działalności handlowej. Wspomniane inicjatywy rządowe odpowiadają międzynarodowym standardom doskonałości i założeniom gospodarki opartej na wiedzy i mają na celu

przyciągnięcie zagranicznych inwestycji (FDI), zapewnienie wartości dodanej funkcjonującym przedsiębiorstwom oraz utrzymanie stabilnego i atrakcyjnego otoczenia biznesu. W publikacji zawarto charakterystykę kluczowych firm inwestycyjnych (*investment bodies*), rynkową analizę SWOT z perspektywy potencjalnego inwestora zagranicznego, jak również okoliczności ekspansji polskich firm na rynkach Zatoki Perskiej, ze szczególnym uwzględnieniem ZEA (studium przypadku).

Do uzyskanych przez habilitanta nagród i wyróżnień związanych z pracą naukowo-badawczą (w tym dydaktyczną oraz popularyzującą naukę) należą:

- 2006 – nagroda Rektora Uniwersytetu Szczecińskiego za szczególne osiągnięcia naukowe,
- 2008 – nagroda Dziekana za osiągnięcia dydaktyczne oraz szczególny wkład w rozwój potoku anglojęzycznego na Wydziale Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego,
- 2009 – nagroda Rektora Uniwersytetu Szczecińskiego za szczególne osiągnięcia naukowe,
- 2010 – wyróżnienie Entrepreneurship Program, Center for Entrepreneurship, College of Business Administration, Loyola Marymount University, Los Angeles, CA, USA,
- 2012 – list gratulacyjny Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego dotyczący nominacji do Rady Dyrektorów Fulbright Academy of Science and Technology, Washington D.C., USA,
- 2012 – list gratulacyjny Rektora Uniwersytetu Szczecińskiego z okazji przystąpienia do Rady Dyrektorów Fulbright Academy of Science and Technology, Washington D.C., USA,
- 2013 – nagroda Rektora Uniwersytetu Szczecińskiego za szczególne osiągnięcia (współautorstwo monografii),
- 2013 – list gratulacyjny Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w związku z sukcesem osiągniętym w procesie selekcji (konkursie) dotyczącej uczestnictwa w programie stażowo-szkoleniowym na University of California w Berkeley, USA,
- 2015 – wyróżnienie Certificate of Appreciation, Fulbright Association, Washington D.C., USA – w uznaniu ważnych osiągnięć przyczyniających się do realizacji wymiany edukacyjnej i kulturalnej na świecie poprzez zaangażowanie i skuteczną służbę w Radzie Dyrektorów Fulbright Association (stowarzyszenia w kooperacji z Kongresem USA),
- 2017 – odznaczenie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej medalem brązowym za wieloletnią służbę (w edukacji i nauce),
- 2017 – list Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z podziękowaniem za zaangażowanie, wsparcie i czynny wkład w prace gremium Rady Polsko-Amerykańskiej Komisji Fulbrighta w Warszawie i przyczynienie się do pełniejszej realizacji misji przyświecającej Programowi Fulbrighta w Polsce oraz wsparcie rozwoju kariery naukowej wielu polskich i amerykańskich naukowców.

Uczestnictwo i kierowanie projektami edukacyjnymi i naukowymi:

- 2000–2001 – koordynator i wykonawca (ze strony polskiej) międzynarodowego projektu badawczego TEMPUS JEP (Joint European Project) EXPAND (Szwecja, Finlandia, Polska),
- 2001–2003 – kierowanie projektem edukacyjnym „*Management and marketing for Central and Eastern Europe*”, Europa Univeristät Viadrina, Frankfurt (O), Niemcy,
- 2004–2016 – udział (wykonawca) w badaniach statutowych „*Analiza zmian na rynkach bankowo-finansowych. Perspektywa ekonomiczna i społeczna*”,
- 2006–2008 – wykonawca grantu NCN (KBN) „*Model kompleksowej obsługi bankowo-finansowej jednostek samorządu terytorialnego (JST)*” – 1 h02c 107 30,
- 2006–2011 – kierownik/wykonawca badań własnych „*Współpraca kredytowa małych i średnich przedsiębiorstw z bankami komercyjnymi na przykładzie wybranych krajów anglosaskich*”,
- 2007–2008 – kierownik projektu/wykonawca „*The financial cooperation between small and medium-sized enterprises and capital providers in England*”, British Council, UK Economic and Social Research Council (ESRC), The British-Polish Young Scientists Programme, University of Leicester, Department of Economics, Anglia,
- 2009–2010 – kierownik projektu/wykonawca, „*The financial cooperation between small enterprises and commercial banks in the United States with special emphasis on bank relationship in cash crunch situations*”, Fulbright Senior Advanced Research Grant, Loyola Marymount University, College of Business Administration, Center for Entrepreneurship, Los Angeles, USA,
- 2009–2010 – sędzia/ekspert w konkursie na najlepszy projekt i prezentację (*pitching*) przedsięwzięć biznesowych – *Elevator Pitch Competition*, College of Business Administration, Loyola Marymount University, Los Angeles, USA,
- 2009–2010 – ewaluator prac dyplomowych i prezentacji przygotowanych przez studentów studiów I i II stopnia oraz studiów Master of Business Administration (MBA) oraz Executive MBA, College of Business Administration, Loyola Marymount University, Los Angeles, USA,
- 2017 – udział (wykonawca) w badaniach statutowych „*Współzależność między systemami finansowymi a wzrostem i rozwojem ekonomicznym (perspektywa makro-, mezzo- i mikro-)*”,
- 2017 – do dziś – członek Rady Naukowej czasopisma „Europa Regionum”.

Charakterystyka merytoryczna i ilościowa prac badawczych i dorobku publikacyjnego:

Działalność naukowo-badawcza oraz dorobek publikacyjny i wdrożeniowy habilitanta koncentrują się na systemach finansowych oraz procesie finansowania przedsiębiorstw przez instytucje pośrednictwa finansowego ze szczególnym uwzględnieniem banków. Wpisują się one w nurt analizy postaw przedsiębiorczych oraz współczesnych metod finansowania zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw z perspektywy ekonomiczno-społecznej. Niezależnie od publikacji dotyczących skuteczności finansowania przedsiębiorstw za pomocą

instrumentów kredytowych, należy również wskazać te poświęcone pozabankowym metodom finansowania firm, w tym inwestycjom wysokiego ryzyka.

Doświadczenia we współpracy z zagranicznymi ośrodkami naukowymi oraz z sektorem biznesu, w tym wiedza zdobyta podczas licznych wizyt oraz pobytów badawczych i szkoleniowych w krajach anglosaskich, skłoniły habilitanta do poświęcenia większej uwagi samej przedsiębiorczości, z jednoczesnym rozszerzeniem pola zainteresowań badawczych o rynki finansowe oraz sektor biznesu należące do kluczowych reprezentantów angloamerykańskiego modelu finansowego, ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki Północnej na czele. W orbicie jego zainteresowań pozostawała również gospodarka polska, przedsiębiorczość oraz perspektywy rozwoju polskich przedsiębiorstw.

W związku ze wzrastającym stopniem złożoności współczesnych finansów i procesów podejmowania decyzji finansowych – w tym ciągłej przebudowy systemów finansowych – w swojej działalności publikacyjnej habilitant uwzględnił także komparatystykę finansową, zapoczątkowaną już we wczesnym etapie jego kariery naukowo-badawczej. W latach 2004–2016 habilitant brał udział w realizacji badań statutowych *„Analiza zmian na rynku bankowo-finansowych Perspektywa ekonomiczna i społeczna”* (Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług, Uniwersytet Szczeciński). W latach 2006–2011 był kierownikiem i wykonawcą badań *„Współpraca kredytowa małych i średnich przedsiębiorstw z bankami komercyjnymi na przykładzie wybranych krajów anglosaskich”* (Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług, Uniwersytet Szczeciński). Obecnie (od 2017 r.) realizuje on badania statutowe *„Współzależność między systemami finansowymi a wzrostem i rozwojem ekonomicznym – perspektywa makro-, mezo- i mikro-”* (Zakład Zrównoważonych Systemów Finansowych, Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług, Uniwersytet Szczeciński).

Habilitant jest również autorem licznych opracowań i prac wdrożeniowych wynikających ze współpracy z przedsiębiorstwami. Stanowią one efekt jego pracy indywidualnej, jak i zespołowej (w tym związanej z zarządzaniem zespołami ludzkimi). Charakterystykę ilościową dorobku publikacyjnego i wdrożeniowego zaprezentowano w tabeli I (poniżej).

Tabela 1. Charakterystyka ilościowa dorobku publikacyjnego i wdrożeniowego

Rodzaj publikacji	Przed uzyskaniem stopnia doktora	Po uzyskaniu stopnia doktora	RAZEM
Artykuły w czasopismach i zeszytach naukowych	8	28	36
– anglojęzyczne [...]		[10]	[10]
– krajowe {...}	{8}	{24}	{32}
– zagraniczne <...>		<4>	<4>
– współautorskie (...)	(6)	(1)	(7)
Monografie		2	2
– anglojęzyczne [...]	–	[1]	[1]
– krajowe {...}		{2}	{2}
Rozdziały w monografiach		17	17
– anglojęzyczne [...]		[4]	[4]
– krajowe {...}	–	{13}	{13}
– zagraniczne <...>		<4>	<4>
– współautorskie (...)		(5)	(5)
Razem publikacje	8	47	55
– anglojęzyczne [...]		[15]	[15]
– krajowe {...}	{8}	{39}	{47}
– zagraniczne <...>		<8>	<8>
– współautorskie (...)	(6)	(6)	(12)
Udział w projektach i badaniach			
– krajowe {...}	1	21	22
– międzynarodowe <...>		{19}	{19}
	<1>	<2>	<3>
Wygłoszone referaty naukowe, wystąpienia i sesje plakatowe		7	7
– krajowe {...}	–	{1}	{1}
– zagraniczne <...>		<6>	<6>
Stypendia naukowe	1	1	2
– zagraniczne <...>	<1>	<1>	<1>
Prace/dzieła wdrożeniowe	2	21	23
– krajowe {...}	{1}	{21}	{22}
– zagraniczne <...>	<1>		<1>
Cytowania (Google Scholar)	–	16 (08.2017)	16
h-indeks	–	3 (08.2017)	3
DOROBEK ŁĄCZNIE	12	97	109

Źródło: opracowanie własne.

W latach 2003–2017 habilitant brał udział w licznych konferencjach naukowych i branżowych związanych z problematyką finansów i przedsiębiorczości:

1. Krajowych/międzynarodowych:

- *II Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Blżej Unii Europejskiej. Warunki funkcjonowania podmiotów gospodarczych w zjednoczonej Europie”* Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług, Uniwersytet Szczeciński, 2003,
- *Ogólnopolska Konferencja – E-finance XXI: Rynki finansowe w przestrzeni elektronicznej. Aspekty ekonomiczne i pozaekonomiczne*, Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług, Uniwersytet Szczeciński 2003,
- cykliczne konferencje *Mikrofirma*, Katedra Finansów Przedsiębiorstwa Wydziału Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego,
- cykliczne konferencje katedr finansów,
- *Kongres Bankowy*, Warszawa 2013,
- *Fulbright Days 2014 Building Successful Partnership between Academia and Business – case studies, opportunities*, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 2014,
- *Baltic Business Development*, Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, Uniwersytet Szczeciński, 2006,
- *International Conference, Future of Business and Finance: Challenges and Prospects after the Crisis*, Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług, Uniwersytet Szczeciński, 2017,
- XIII Konferencja Naukowa *„Marketing przyszłości. Trendy. Strategie. Instrumenty”*, Trzemeszno 2017;
- Ogólnopolska Konferencja Naukowa *„Fundusze europejskie w regionach”, „Bariery i wyzwania współczesności w warunkach zrównoważonego rozwoju”*, Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług, Uniwersytet Szczeciński, 2017;

2. Zagranicznych:

- warsztaty naukowe Midlands Game Theory Workshop – *„Evolution and repeated games”* prowadzone przez laureata Nagrody Nobla (prof. Eric Maskin) – Institute for Advanced Studies, Princeton, NJ, USA,
- *GSVC Symposium on Social Entrepreneurship*, UCSF Mission Bay Conference Center, San Francisco, Haas School of Business, University of California, Berkeley, 2008, USA,
- *Fast Pitch Competition 2010*, University of California Los Angeles, California, 2010, USA,
- *Fulbright Academy of Science and Technology Annual Conference*, San Francisco, 2010, USA,
- *USASBA – United States Association for Small Business and Entrepreneurship Annual Conference*, Nashville, Tennessee, 2010, USA,
- Fulbright Academy of Science and Technology Sixth Annual Conference: *Changing The World With Social Science*, Heidelberg, 2011, Niemcy,
- *International Council for Small Business (ICSB) World Conference 2012*, Wellington, 2012, Nowa Zelandia,
- *2012 Fulbright Academy of Science and Technology Annual Conference*, Abu Zabi, Zjednoczone Emiraty Arabskie,

- 2013 Fulbright Academy of Science and Technology Annual Conference, Montego Bay, Jamajka,
- Fulbright Association 2014 Prize and Conference, Washington D.C., USA.

Do zagranicznych wystąpień habilitanta można zaliczyć m.in.:

- 2005–2006 – *Research and business collaboration*, Master of Business Administration, Europa Universität Viadrina, Frankfurt (O), Niemcy,
- 2007 – *The role of financial sector in enterprise development*, University of Leicester, Wielka Brytania,
- 2010 – *Small business financing opportunities in California – empirical research within the Fulbright Advanced Senior Research Grant*, Loyola Marymount University, Los Angeles (CA), USA,
- 2012 – *Small business financing in Central and Eastern Europe – the case of Poland*, International Council for Small Business, ICSB World Conference 2012, Wellington, Nowa Zelandia,
- 2012 – *Small business debt financing*, Assumption College, Worcester, Massachusetts, USA,
- 2012 – *Business ventures and financing opportunities in the United Arab Emirates*, 2012 Fulbright Academy of Science and Technology Annual Conference, Abu Zabi, Zjednoczone Emiraty Arabskie,
- 2014 – *Building successful partnership between academia and business – case studies, opportunities*. Fulbright Days 2014 – uczestnictwo w charakterze eksperta-panelisty i moderatora,

Aktywność naukowa i dydaktyczna habilitanta była finansowana ze środków Uniwersytetu Szczecińskiego, Europa Universität Viadrina we Frankfurcie nad Odrą (Niemcy), Fundacji Haniel Stiftung (Niemcy), Fundacji Volkswagena (Niemcy), Polsko-Amerykańskiej Komisji Fulbrighta (Polska /USA), British Council (Wielka Brytania), Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (Unia Europejska) wraz z MNiSW. W ramach współpracy międzynarodowej zrealizował on następujące przedsięwzięcia naukowe (również w wymiarze praktyki gospodarczej oraz szkoleniowym):

- 2007 – Projekt Young Scientists Program, British Council w University of Leicester, Department of Economics, Wielka Brytania,
- 2008 – doradztwo inwestycyjne dla spółki kapitałowej w Portland, Oregon, USA,
- 2008 – pobyt studialny w USA (seria konsultacji naukowych oraz kwerendy biblioteczne):
 - a) Center for Entrepreneurship, College of Business Administration, Loyola Marymount University, Los Angeles (CA),
 - b) University of San Diego, School of Business (CA),
 - c) San Francisco State University, Management Department, College of Business (CA),
 - d) California State University, Stanislaus, Turlock (CA),
 - e) University of Southern California, Marshall School of Business (CA).

- 2009–2010 – Senior Fulbright Advanced Research Grant, Polsko-Amerykańska Komisja Fulbrighta, Loyola Marymount University, College of Business Administration, Los Angeles (CA), USA,
- 2013 – University of California, Berkeley, HAAS School of Business, USA – TOP 500 Innovators, Science Management, Commercialization (współpraca nauki z gospodarką, zarządzanie badaniami naukowymi, komercjalizacja wyników badań).

W latach 2012–2013 habilitant był recenzentem (*blind reviewer*) publikacji zgłaszanych na światową konferencję 58th International Council for Small Business (ICSB) World Conference 2013 w Ponce, Puerto Rico, USA. Obecnie jest on członkiem Rady Naukowej czasopisma naukowego „Europa Regionum”.

Omówienie działalności dydaktycznej, popularyzatorskiej oraz organizacyjnej.

Działalność dydaktyczna:

Działalność dydaktyczna wykonywana przez habilitanta jako pracownika naukowo-dydaktycznego uczelni wyższych (publicznych oraz prywatnych) obejmowała prowadzenie wykładów, ćwiczeń i seminariów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I, II i III stopnia oraz podyplomowych (w tym MBA), a także seminariów dyplomowych – licencjackich i magisterskich. Zajęcia prowadzone były w języku polskim i angielskim w następujących jednostkach naukowych:

- Uniwersytet Szczeciński (Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, Wydział Matematyczno-Fizyczny, Wydział Humanistyczny, Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług),
- Zachodniopomorska Szkoła Biznesu w Szczecinie,
- Wyższa Szkoła Integracji Europejskiej w Szczecinie,
- Université de Nantes, Institut Univesitaire de Technologie de Nantes, Francja,
- Turiba University, School of Business Administration Turiba, Ryga, Łotwa,
- Università degli studi di Bari Aldo Moro, Dipartimento Economia Management Diritto Impresa, Włochy,
- Europa Universität Viadrina, Wirtschaftswissenschaftliche Fakultät, Frankfurt (O), Niemcy,
- Loyola Marymount University, College of Business Administration, Center for Entrepreneurship, Los Angeles (CA), USA,
- University of California Berkeley, HAAS School of Business (CA), USA,
- University of California San Francisco, QB3, Mission Bay Capital (CA), USA.

Habilitant jest autorem licznych sylabusów i autorskich programów dydaktycznych dla przedmiotów prowadzonych w języku polskim i angielskim na kierunku *Finanse i rachunkowość, Ekonomia oraz Zarządzanie*. Intensywnie propagował on dydaktykę w języku angielskim na kierunkach ekonomicznych, a liczba prowadzonych przez niego przedmiotów oraz ich duży nakład godzinowy znacznie przewyższyły nakład zajęć w języku polskim (nagroda Dziekana za osiągnięcia dydaktyczne oraz szczególny wkład w rozwój potoku anglojęzycznego na Wydziale Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego).

Prowadzone w jęz. polskim i angielskim przedmioty (wykłady, ćwiczenia, seminaria) zaprezentowano w poniższej tabeli (tabela 2).

Tabela 2. Wykaz prowadzonych przedmiotów w języku polskim i angielskim

Lp.	PRZEDMIOTY PROWADZONE W JĘZYKU POLSKIM	PRZEDMIOTY PROWADZONE W JĘZYKU ANGIELSKIM
1.	<i>Bankowość</i>	<i>Finance and Banking</i>
2.	<i>Finanse i bankowość</i>	<i>Introduction to Banking</i>
3.	<i>Podstawy nauki o finansach</i>	<i>Banking</i>
4.	<i>Bankowość specjalistyczna</i>	<i>Banking Procedures and Operations</i>
5.	<i>Zarządzanie instytucjami kredytowymi</i>	<i>Financial Cooperation Between Small and Medium Enterprises and Commercial Banks – Theoretical and Practical Approach</i>
6.	<i>Zarządzanie portfelem kredytowym</i>	<i>Corporate Finance</i>
7.	<i>Wprowadzenie do finansów i bankowości</i>	<i>Financial Analysis According to International Standards</i>
8.	<i>Operacje i procedury bankowe</i>	<i>European Monetary Union</i>
9.	<i>Współpraca finansowa małych i średnich przedsiębiorstw z bankami komercyjnymi – ujęcie teoretyczne oraz praktyczne</i>	<i>European Integration</i>
10.	<i>Bankowość i organizacje finansowe</i>	<i>Microeconomics</i>
11.	<i>Współczesna bankowość</i>	<i>Financial Intermediation Systems</i>
12.	<i>Europejska Unia Monetarna</i>	<i>Commercial Banking</i>
13.	<i>Integracja Europejska</i>	<i>Financial Intermediation Systems with Special Emphasis on Entrepreneurial Finance</i>
14.	<i>Finanse</i>	<i>Introduction to Finance and Banking</i>
15.	<i>Międzynarodowe stosunki finansowe</i>	<i>Financing Enterprises by Commercial Banks (The Theoretical and Practical Approach)</i>
16.	<i>Zarządzanie przedsiębiorstwami</i>	<i>Banking and financial organizations</i>
17.	<i>System pośrednictwa finansowego</i>	
18.	<i>Europejski system bankowo-finansowy</i>	
19.	<i>Międzynarodowe instytucje finansowe</i>	
20.	<i>Zarządzanie finansami banku</i>	
21.	<i>Zarządzanie small businessem</i>	
22.	<i>Bankowość komercyjna</i>	
23.	<i>Systemy pośrednictwa finansowego ze szczególnym uwzględnieniem finansowania przedsiębiorstw</i>	
24.	<i>Wdrażanie innowacyjnych przedsięwzięć gospodarczych – najlepsze praktyki z Doliny Krzemowej</i>	
25.	<i>Międzynarodowe rynki finansowe</i>	
26.	<i>Zarządzenie instytucjami bankowymi</i>	
27.	<i>Polityka pieniężna</i>	
28.	<i>Rachunkowość zarządcza</i>	
29.	<i>Finansowanie podmiotów gospodarczych przez banki komercyjne (ujęcie teoretyczne oraz praktyczne)</i>	

Źródło: opracowanie własne.

Podczas prowadzonych zajęć habilitant stosuje nowoczesne metody nauczania (w tym gry symulacyjne, np. „Pierwszy milion”, Fundacja Kronenberga, CITI Handlowy) poparte praktycznymi przykładami i studiami przypadków wywodzącymi się z jego licznych doświadczeń we współpracy z sektorem bankowym, sektorem przedsiębiorstw oraz sektorem publicznym.

Na prowadzonych seminariach dyplomowych na kierunkach *Ekonomia, Zarządzanie, Finanse i rachunkowość* habilitant wypromował ponad 100 studentów, w tym 94 licencjatów oraz 35 magistrów. Ponadto był recenzentem 65 prac licencjackich oraz magisterskich. Jest również współopiekunem Koła Naukowego Finansistów „Euroeconomicus” działającego przy Katedrze Bankowości i Finansów Porównawczych Uniwersytetu Szczecińskiego. Habilitant udzielał także konsultacji na zagranicznych uczelniach wyższych, tj. w Loyola Marymount University, College of Business Administration, Center for Entrepreneurship, Los Angeles (CA), USA oraz podczas serii pobytów (wykłady) w uczelniach europejskich, tj. Université de Nantes, Institut Univesitaire de Technologie de Nantes, Francja, Turiba University, School of Business Administration Turiba, Ryga, Łotwa oraz Università degli studi di Bari Aldo Moro, Dipartimento Economia Management Diritto Impresa, Włochy.

W latach 2009–2010 odbył on serię szkoleń/seminariów z zakresu zastosowania nowych technologii i instrumentów w szkolnictwie wyższym (edukacji) oraz w badaniach naukowych w Faculty Innovation Center, Loyola Marymount University, Los Angeles (CA), USA. W tym samym okresie współpracował z ww. uczelnią w obszarze realizacji wydarzeń o charakterze dydaktycznym.

Od 2017 roku habilitant pełni funkcję promotora pomocniczego pracy doktorskiej o tytule „Cykl operacyjny jako determinanta ryzyka finansowego w przedsiębiorstwie” na Wydziale Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego. Ponadto udzielił on licznych konsultacji naukowych doktorantom z Polski i z USA.

Działalność popularyzatorska:

Popularyzacja wiedzy i nauki przejawiała się w kilku wymiarach. Jednym z elementów ściśle związanych z działalnością popularyzatorską habilitanta jest sprawowanie w 2011 i 2012 roku funkcji dyrektora Wydziału Kultury, Nauki i Dziedzictwa Narodowego w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Zachodniopomorskiego, dzięki czemu realizował on wiele zadań w sferze kultury i nauki, wspierając merytorycznie, organizacyjnie i finansowo wszelkie inicjatywy w ww. obszarach, w tym konferencje naukowe, seminaria, sympozja, konkursy, wyróżnienia i inne wydarzenia o charakterze naukowym oraz kulturalnym w województwie zachodniopomorskim. Do działalności tej należał również udział w budowaniu i realizacji strategii rozwoju uczelni wyższych na obszarze województwa zachodniopomorskiego oraz wsparcie wydawnictw naukowych.

Dzięki sprawowaniu w latach 2002–2004 funkcji MBA Executive Director w Europa Universität Viadrina we Frankfurcie (O) w Niemczech habilitant realizował działania mające na celu popularyzację nauki i dydaktyki wśród kadry naukowej i studentów zagranicznych uczelni wyższych (europejskich oraz amerykańskich) ze szczególnym uwzględnieniem rynku polskiego oraz krajów germańskich. Działalność popularyzująca wiedzę obejmuje również

wystąpienia medialne (TVP, Radio Szczecin, prasa lokalna i krajowa oraz internet), podczas których habilitant wypowiadał się na tematy związane z nauką, dydaktyką, programami stypendialnymi oraz rozwojem współpracy nauki z biznesem na podstawie dotychczasowych doświadczeń z licznych pobytów w USA.

Pragnąc wspierać rozwój zagranicznej wymiany naukowej i studenckiej, od 2014 roku habilitant ściśle współpracował z Polsko-Amerykańską Komisją Fulbrighta w Warszawie oraz Ambasadą USA w Warszawie w charakterze zastępcy skarbnika oraz członka Rady ww. Komisji (w wyniku nominacji przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego). Oprócz wspomnianych wyżej funkcji habilitant był również członkiem Komitetu Akademickiego oraz Komitetu Finansowego ww. instytucji. Zadania realizowane przez Komisję wpływają na pozytywne zmiany jakościowe zachodzące w polskiej nauce i edukacji w wymiarze międzynarodowym. W ramach aktywności w Komitecie Akademickim habilitant wykonywał m.in. następujące czynności (związane z programami stypendialnymi Fulbrighta, kierowanymi do kandydatów z USA oraz z Polski):

- analiza i ocena merytoryczna wniosków, ich jakości i oryginalności oraz znaczenia dotychczasowych osiągnięć kandydatów,
- ocena konieczności przeprowadzenia badań w USA (oraz w Polsce – w zależności od rodzaju programów stypendialnych) oraz zasadności wyboru amerykańskiego (lub Polskiego) ośrodka i jego rangi,
- podejmowanie decyzji o nominacji kandydatów do udziału w kolejnych etapach konkursowych,
- przeprowadzanie rozmów kwalifikacyjnych w jęz. angielskim (i polskim) z kandydatami na różnym szczeblu kariery naukowej (w tym profesorami),
- ocena kandydatów według określonej przez procedury/przepisy punktacji,
- podejmowanie decyzji o przedłużaniu trwających już stypendiów,
- dyskusje oraz podejmowanie decyzji związanych z wprowadzaniem zmian do regulaminów stypendiów oraz statutu Komisji.

W ramach działalności w Komitecie Finansowym habilitant realizował zadania (w tym udział w posiedzeniach) związane ze sferą finansów (w tym konstruowanie i realizacja budżetu) oraz brał udział w naradach i procesach decyzyjnych mających wpływ na gospodarkę finansową Komisji (w tym kwestie podatkowe i kadrowe). Ponadto – jako członek Rady – zobowiązany był do uczestnictwa w znaczących wydarzeniach (organizowanych również z udziałem Ambasady USA w Warszawie oraz Ambasadora USA), które odbywały się w Warszawie i innych miastach Polski.

Jako stypendysta Fulbrighta odbył on wiele spotkań ze studentami i innymi stypendystami w różnych częściach świata, starając się inspirować ich jego dotychczasowymi osiągnięciami i motywować do realizacji ambitnych planów międzynarodowego rozwoju naukowego. Po realizacji programu TOP 500 Innovators habilitant przeprowadził otwarte seminarium z udziałem profesorów, doktorantów i studentów, podczas którego podzielił się swoimi doświadczeniami naukowymi i praktycznymi z Doliny Krzemowej oraz praktykami uczelni, na których miał okazję realizować programy naukowe i dydaktyczne (Loyola Marymount University Los Angeles, University of California Berkeley, Stanford University oraz Leicester University, Anglia i Europa Universität Viadrina, Niemcy), starając się również

przekazać wartości przyświecające ww. uczelniom i środowisku/ekosystemowi, w którym funkcjonują oraz zwrócić uwagę na czynniki hamujące rozwój polskiej nauki, dydaktyki i współpracy uczelni wyższych z sektorem biznesu. W ramach działalności w charakterze członka zarządu Stowarzyszenia TOP 500 Innovators (Warszawa) habilitant aktywnie uczestniczył w licznych działaniach popularyzujących wiedzę, naukę i edukację (również w kontekście międzynarodowym – ścisła współpraca ze Stanford University oraz z University of California Berkeley), koordynując działania Stowarzyszenia (w tym opiniotwórcze konsultacje społeczne) z inicjatywami i programami naukowymi MNiSW (w tym konferencje, warsztaty i współpraca z zagranicą).

Uczestniczył on w spotkaniach dla młodzieży gimnazjalnej popularyzujących wiedzę, podczas których wygłaszał prelekcje na temat funkcjonowania systemu bankowo-finansowego w gospodarkach wolnorynkowych. Ponadto podczas częstych zagranicznych pobytów stażowych i naukowych habilitant przeprowadził liczne seminaria i spotkania w gronie naukowym, mające często charakter wystąpień i prelekcji krzewiących naukę, realizując przy tym misję „ambasadora” polskiej kultury.

Habilitant systematycznie podejmuje działania mające na celu kierowanie studentów na praktyki/staże zawodowe w przedsiębiorstwach, co może przyczynić się do zdobycia przez nich doświadczenia zawodowego oraz aplikacji wiedzy zdobytej podczas studiów. Stara się przy tym również dzielić ze studentami swoimi doświadczeniami ze współpracy z sektorem przedsiębiorstw.

Pragnąc przyczynić się do popularyzacji wiedzy i nauki w kontekście inspiracji młodych naukowców i motywowania ich do dynamicznego, międzynarodowego rozwoju kariery naukowej, jak również w kontekście wykorzystywania najlepszych praktyk zagranicznych uczelni wyższych i ich współpracy z sektorem biznesu, habilitant publikował artykuły w „Przeglądzie Uniwersyteckim” – magazynie kierowanym do społeczności akademickiej (w tym studenckiej). W publikacjach tych zawarł on m.in. rekomendacje dotyczące ww. kwestii. W ramach działalności popularyzatorskiej oraz organizacyjnej brał również udział (delegacja Uniwersytetu Szczecińskiego w 2012 r.) w serii spotkań z kluczowymi przedstawicielami władz prowincji Guangdong (Chiny) oraz przedstawicielami jednostek naukowych w celu nawiązania współpracy naukowej oraz uruchomienia programu wymiany kadry naukowej oraz studentów (zakończona podpisaniem stosownych umów).

W ramach działalności popularyzującej wiedzę i naukę habilitant współpracował z następującymi organizacjami o zasięgu krajowym oraz międzynarodowym:

- 2005 – do dziś – członek MBA Alumni Association, Europa Universität Viadrina, Frankfurt (O), Niemcy,
- 2008–2014 – przedstawiciel (ambasador) programowy MBA w Polsce – Master of Business Administration, Europa Universität Viadrina, Frankfurt (O), Niemcy,
- 2009 – do dziś – członek United States Department of State Alumni Association, USA,
- 2009 – do dziś – członek Bureau of Educational and Cultural Affairs, International Exchange Alumni, United States Department of State, USA,
- 2012 – do dziś – członek Polskiego Stowarzyszenia Programu Neurologiki, Szczecin,
- 2012–2015 – członek Rady Dyrektorów Fulbright Academy of Science and Technology, Washington D.C., USA,

- 2013 – do dziś – członek Stowarzyszenia Top 500 Innovators, Warszawa,
- 2013 – do dziś – członek Fulbright Association, Washington, D.C., USA,
- 2013–2015 – członek Rady Dyrektorów Fulbright Association, Washington D.C., USA,
- 2014–2015 – członek Zarządu Stowarzyszenia TOP 500 Innovators, Warszawa,
- 2014 – do dziś – Cal Alumni Association (CAA), University of California Berkeley, USA,
- 2013–2017 – członek Rady oraz zastępca Skarbnika Polsko-Amerykańskiej Komisji Fulbrighta, Warszawa.

Działalność organizacyjna i wdrożeniowa:

Działalność organizacyjna (krajowa i międzynarodowa) dotyczy pełnienia przez habilitanta następujących funkcji i zadań (w tym również o charakterze praktycznym/wdrożeniowym dla sektora przedsiębiorstw):

- 2002–2004 – członek wydziałowych komisji rekrutacyjnych, Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług, Uniwersytet Szczeciński,
- 2005–2009 – aktywne członkostwo w MBA Alumni Association, Europa Universität Viadrina, Frankfurt (O), Niemcy (wsparcie merytoryczne i organizacyjne dla zarządu studiów MBA w Katedrze Ekonomii przy organizacji warsztatów dla wykładowców i absolwentów studiów podyplomowych,
- 2006 – opracowanie wielowariantowej kalkulacji finansowej opłacalności inwestycji w nieruchomości użytkowe w formie powiązanych arkuszy kalkulacyjnych,
- 2007–2008 – współpraca z Działem Spraw Międzynarodowych Uniwersytetu Szczecińskiego w celu pozyskania zagranicznych jednostek naukowych do współpracy w ramach programu Socrates-Erasmus oraz Erasmus-Mundus,
- 2007–2008 – kierowanie zespołem (zarządzanie projektem) polegające na:
 - 1) zaprojektowaniu, częściowym wykonaniu oraz nadzorze nad wykonawstwem i wdrożeniem wielojęzycznej branżowej platformy internetowej (zawierającej system wymiany informacji finansowych) dla spółki kapitałowej zarządzającej finansami,
 - 2) zaprojektowaniu i nadzorze nad wdrożeniem zintegrowanego z oprogramowaniem finansowym i księgowym firmy systemu wymiany danych pomiędzy użytkownikami portalu internetowego (klientami firmy) a instytucjami finansowymi (bankami),
- 2008–2009 – nadzór i prowadzenie kampanii marketingowej (w tym negocjacji) w celu pozyskania nowych klientów strategicznych dla spółki kapitałowej oraz opracowanie kompleksowych ofert świadczenia usług zarządzania nieruchomościami i konsultingu finansowego w województwie zachodniopomorskim,
- 2008 – doradztwo inwestycyjne dla spółki deweloperskiej, Portland, Oregon, USA,
- 2007–2010 – dyrektor ds. Rozwoju, prokurent w spółce kapitałowej,
- 2009–2013 – ekspert ds. Oceny Ekonomiczno-Finansowej, Merytoryczno-Technicznej oraz Możliwości Wystąpienia Pomocy Publicznej – Regionalny Program Operacyjny 2007–2013, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego (ocena sytuacji finansowej kilkudziesięciu małych i średnich przedsiębiorstw i składanych przez nie projektów inwestycyjnych),

- 2010 oraz 2016–2017 – nadzór merytoryczny i językowy nad wykonaniem anglojęzycznej strony internetowej Wydziału Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego,
- 2011–2012 – dyrektor Wydziału Kultury, Nauki i Dziedzictwa Narodowego, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – nadzór merytoryczny oraz organizacyjny nad kluczowymi instytucjami kultury oraz nauki (uczelnie wyższe publiczne i niepubliczne w kontekście zrównoważonego rozwoju oraz finansowania przedsięwzięć naukowych) w województwie zachodniopomorskim,
- 2012 – udział w Komitecie organizacyjnym *Small business debt financing*, Assumption College, Worcester, Massachusetts, USA,
- 2012 – udział w Komitecie organizacyjnym *Fulbright Academy of Science and Technology Annual Conference*, Abu Zabi, Zjednoczone Emiraty Arabskie,
- 2013 – udział w Komitecie organizacyjnym *Fulbright Academy of Science and Technology Annual Conference*, Montego Bay, Jamajka,
- 2012 – wizyta z władzami Uniwersytetu Szczecińskiego (członek delegacji US) w Chińskiej Republice Ludowej – seria spotkań z kluczowymi przedstawicielami (decydentami) prowincji Guangdong oraz przedstawicielami jednostek naukowych w celu nawiązania współpracy naukowej oraz uruchomienia programu wymiany kadry naukowej oraz studentów (zakończona podpisaniem stosownych umów),
- 2014–2015 – wykonanie audytu finansowego z działalności przedsiębiorstwa na zlecenie dużego dewelopera o zasięgu ogólnopolskim,
- 2014 i 2015 – współpraca z Działem Spraw Międzynarodowych Uniwersytetu Szczecińskiego przy realizacji międzynarodowego przedsięwzięcia *International Staff Training Week* (w tym seminarium w jęz. angielskim) z udziałem przedstawicieli europejskich uczelni wyższych,
- 2015 – udział w Komitecie organizacyjnym konferencji World Science Forum 2015 (z ramienia Fulbright Association, Washington D.C., USA), UNESCO, Węgry,
- 2015–2016 – nadzór merytoryczny i organizacyjny nad stroną internetową Katedry Bankowości i Finansów Porównawczych Wydziału Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego,
- 2015 – do dziś – prezes Zarządu w spółce kapitałowej,
- 2015 – do dziś – ekspert Komisji Europejskiej ds. oceny najbardziej innowacyjnych europejskich firm z sektora MŚP w ramach programu HORIZON 2020, *SME Instrument's proposals*,
- 2016 – do dziś – funkcja związana z zarządzaniem finansami w przedsiębiorstwie,
- 2016–2017 – przygotowanie i realizacja czterech wieloletnich projektów inwestycyjnych z dofinansowaniem unijnym w ramach inicjatywy JEREMIE,
- 2016–2017 – nadzór merytoryczny i językowy nad anglojęzyczną stroną internetową Wydziału Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego,
- 2016–2017 członek Wydziałowej Komisji Wyborczej, Uniwersytet Szczeciński, Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług,

- 2016 – do dziś – koordynator wydziałowy zintegrowanego systemu zarządzania uczelnią EGERIA (treści programowe – sylabusy),
- 2017 – członek komitetu organizacyjnego Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Fundusze europejskie w regionach”, „Bariery i wyzwania współczesności w warunkach zrównoważonego rozwoju”, Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług, Uniwersytet Szczeciński,
- 2017 – opracowanie na zamówienie sektora biznesu – analiza finansowa spółki kapitałowej z jej działalności za 2016 rok,
- 2017 – opracowanie na zamówienie sektora biznesu – wykonanie dwuwariantowej oferty w zakresie zarządzania nieruchomością wspólną dużego dewelopera wraz z planem finansowym, określeniem kosztów zarządu nieruchomością wspólną oraz projekcją przyszłych przepływów pieniężnych,
- 2017 – opracowanie na zamówienie sektora biznesu – wykonanie raportu dotyczącego rynku nieruchomości oraz współpracujących z nim instytucji pośrednictwa finansowego wraz z rekomendacjami dotyczącymi optymalnego sposobu finansowania przedsięwzięć inwestycyjnych zamawiającego w nieruchomości użytkowe,
- 2017 – opracowanie na zamówienie sektora biznesu – wykonanie analizy opłacalności inwestycji w nieruchomości użytkową,
- 2017 – opracowanie na zamówienie sektora biznesu -- wykonanie biznes planu w celu realizacji inwestycji (rozbudowa firmy zamawiającego lub utworzenie nowej spółki córki).

Oprócz wyżej wymienionej działalności organizacyjnej aktywność habilitanta w sferze organizacyjnej i praktycznej (aplikacyjnej) na arenie międzynarodowej przejawiała się w aktywnym członkostwie i funkcjach pełnionych w organizacjach o charakterze naukowo-dydaktycznym:

- 2009 – do dziś – członek Bureau of Educational and Cultural Affairs, International Exchange Alumni, United States Department of State, USA,
- 2010–2015 – członek Fulbright Academy of Science and Technology, Washington, D.C., USA,
- 2014 – do dziś – Cal Alumni Association (CAA), University of California Berkeley, USA,
- 2005 – do dziś – członek MBA Alumni Association, Europa Universität Viadrina, Frankfurt (O), Niemcy,
- 2008–2014 – MBA Regional Representative for Poland, Europa Universität Viadrina, Frankfurt (O), Niemcy,
- 2013 – Koordynator ds. Współpracy z Zagranicą, Centrum Transferu Wiedzy i Innowacji dla Sektora Usług SERVICE INTER-LAB (SIL), Szczecin:
 - a) nadzór nad rozbudową oraz monitorowanie sieci partnerów zagranicznych (w tym ekspertów) wspomagających działalność SIL,
 - b) monitoring światowych trendów i najlepszych praktyk stosowanych we współpracy centrów transferu wiedzy, innowacji i technologii z sektorem biznesu,
 - c) utrzymywanie bieżących kontaktów z partnerami zagranicznymi SIL,

- d) udział w projektach międzynarodowych związanych z rozwojem i rozbudową SIL,
- e) udział w spotkaniach, seminariach i szkoleniach organizowanych z udziałem partnerów zagranicznych SIL.
- 2013–2017 – członek Rady oraz zastępca Skarbnika Polsko-Amerykańskiej Komisji Fulbrighta, Warszawa,
- 2013 – do dziś – Top 500 Innovators Association, Warszawa,
- 2013 – do dziś – Fulbright Association, Washington D.C., USA,
- 2013–2015 – członek Rady Dyrektorów Fulbright Association, Washington D.C., USA,
- 2012–2014 – członek Rady Dyrektorów Fulbright Academy of Science and Technology, Washington D.C., USA,
- 2012 – do dziś – członek Polskiego Stowarzyszenia Programu Neurologiki, Szczecin,
- 2009–2010 – współpraca z College of Business Administration, Loyola Marymount University, Los Angeles (CA), USA w obszarze realizacji wydarzeń o charakterze naukowo-dydaktycznym,
- 2010–2017 – współpraca z Ambasadą USA w Warszawie – wsparcie merytoryczne i organizacyjne w wydarzeniach popularyzujących naukę i dydaktykę w kontekście wymiany kadry naukowej i studentów z USA i z Polski.

Od 2015 roku do dziś habilitant pełni funkcję eksperta Komisji Europejskiej ds. oceny najbardziej innowacyjnych europejskich firm z sektora MŚP w ramach programu HORIZON 2020, *SME Instrument's proposals*. Kompleksowo ocenił on dotychczas kilkadziesiąt podmiotów gospodarczych i ich innowacyjne przedsięwzięcia z różnych sektorów gospodarki, które aplikowały o dofinansowanie unijne sięgające 2 mln euro.

Od 2017 roku habilitant jest konsultantem/ekspertem w sieci/platformie doradczej Gerson Lehrman Group (GLG) w Londynie. GLG pomaga wiodącym firmom finansowym i firmom inwestycyjnym lepiej zrozumieć kwestie branżowe, organizując interakcje edukacyjne z najlepszą kadrą kierowniczą oraz opiniotwórczą. Klienci GLG obejmują ponad 70% wiodących funduszy inwestycyjnych na świecie, 15 z 20 wiodących globalnych banków, ponad 400 funduszy hedgingowych, 9 z 10 wiodących globalnych firm *private equity* i różnych firm z listy Fortune 1000 na całym świecie.

Habilitant ma wieloletnią praktykę w zarządzaniu organizacjami, jak i zasobami ludzkimi. W ramach „dorobku w zakresie organizowania pracy zespołów ludzkich” w ostatnich kilku latach habilitant zarządzał zasobami kadrowymi (kilkunastoosobowym zespołem) w przedsiębiorstwie funkcjonującym w trzech miastach województwa zachodniopomorskiego, nadzorując przy tym m.in. ok. 25 firm podwykonawczych oraz wdrażając procesy związane z głęboką restrukturyzacją przedsiębiorstwa wraz z jednoczesną ekspansją na nowe obszary rynku i współpracą z dużymi przedsiębiorstwami.

20.11.2017

